UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Statuta prouincialia et synodalia ecclesie Colonie[n]sis (Köln)

Colonie, 29. IX. 1492

Jncipiu[n]t Statuta predicta.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30901

Visual Library

Item de litigantibus ſuper vna p̄bēda
in aliqua eccleſia dioceſ colon̄.
Itē Ne aliquis clericus ſacrilegis ſeu
excoīcatis aut vſurarijs aſſiſtat vel eos
defendat.
Itē ne clerici capellani nobiliū excoī/
catoꝝ ꝑ menſem cū ipis dn̄is ſuis per/
maneant.
Itē contra eos qui ſententiā excoīcati
onis dānabiliter vilipendūt.
Itē Proceſſus de eodē.
Item vt prelati et quelibꝫ eccleſiaſtice
ꝑſone ad obſeruationē ſtatutoꝝ iſtoruꝫ
fideliter teneantur.
Itē contra clericos in executionibus
ſententiarū remiſſos et ſentētias ipſas
modo debito nō ſeruantes.
Itē vt ꝑcepto forefacto ſtatim ceſſetur
a diuinis ne quis ſe poſſit ꝑ craſſā igno
rantiā excuſare.
Itē vt hec ſtatuta ad ꝑſonas eccleſiaſti
cas cuiuſcūqꝫ ordinis extendātur
Itē vt hec ſtatuta ne aliquē latere poſ
ſint taꝫ in capitulis qꝫ in alijs locis. ſe/
pius publicentur.
Itē vt nomina ſacrilegoꝝ poſita in re/
giſtro ſepius recitentur.

Incipiūt Statuta predicta.

Enricus dei gratia ſancte Colo
nienſ eccleſie archieps ſacri im
perij ꝑ Italiā archicācellarius
ſacro preſenti prouinciali Cōcilio. Ad
ꝑpetuā rei memoriā. reipublice curam
gerētes illud affectātes quod in corde
gerimus. vt noſtris ſubiectis pacē qui/
etēꝫ ⁊ trāquillū ſtatū ꝑparemus. ac nūc
nouoꝝ editiōe nūc antiquorū extenſio/
ne decretoꝝ libertatē ac emunitatē ec/
cleſiaſticā cōſeruemus. ac inſurgentium
contra ipam conatus et appetitus no/
xios etiā penarū additionibus refrene/
mus. Sane iam dudū felicis recordati/
onis dn̄s Engilbertus Colonienſ ar/
chieps nr̄ ꝑdeceſſor ſpeculator ꝓuidus
⁊ ſuorum ſubditoruꝫ defenſor inclytus
ad manutenendā ac defendendā liber/
tatem et emunitatem et eccleſiarum ⁊
eccleſiaſticarum perſonaruꝫ. ac eoꝝ qui
in ſortē dn̄i ſunt vocati. qꝫ plura vltra
prouiſiones tā iuris canonici qꝫ ciuilis
ſtatuta ſynodalia. nō taꝫ ſalubria ⁊ vti/
lia qꝫ neceſſaria ꝓmulgauit. eaqꝫ penaꝝ
adiectionibus ſicut extitit expediens.
vallauit prouide et cōſulte. Que de cō/
ſilio et cōſenſu nr̄i Capl̄i Colon̄. ac ve/
nerabiliū patrū dn̄oꝝ Godefridi Oſna/
burgenſ. et Godefridi Myndenſ. ac ꝓ/
curatoꝝ venerabiliū prm̄ dn̄oꝝ Adol/
phi Leodienſ. et Lodowici Monaſteri/
enſ Eccleſiaꝝ epoꝝ nr̄orū ſuffraganeo
rum. et procuratoꝝ eccleſie Traiectēn
ipa traiectēn̄. ſede vacāte in p̄nti nr̄o
concilio prouīciali cōgregatoꝝ Saluis
ꝑdictoꝝ ſuffraganeorū nr̄orū ſtatutis ſy
nodalibus. ſi que hn̄t. eis et eoꝝ eccle/
ſijs et monaſterijs. et pijs locis. eccleſi/
aſticis qꝫ ꝑſonis plenius ꝓuidētibꝰ. qbꝰ
ꝑ p̄ntes preiudicare non intendimꝰ. ſed
ea in ſuo robore volumus ꝑmanere. au/
ctoritate p̄ntiū duximus approbāda in/
nouāda et auctorizāda. ac ad totā nr̄am
ꝓuinciā vt vniformitas in ea inducat̄
in oībus ſuis modo. et forma. et tenori/
bus extēdenda. Ipa qꝫ ad totam nr̄am
ꝓuinciā extēdimꝰ ꝑ p̄ntes. Decernen/
tes ea vt prouincialia ſtatuta et decreta
amodo debere firmiter teneri. et obſer/
uari. Quoꝝ qdē ſtatutoꝝ tenor de ver/
bo ad ꝟbū dinoſcitur eſſe talis.

Engilberti

In noīe dn̄i Amē. Engilbertus
dei gratia ſancte Colon̄. eccleſie
archieps ſacri imperij archicā/
cellarius. Quāuis ad manutenendā ac
defendendā eccleſiaꝝ emunitateꝫ et ad
cōſeruandū ius ⁊ libertatē eccleſiarum
ipaꝝ et eccleſiaſticaꝝ ꝑſonaꝝ. et eorū qui
ſortē dn̄i ſunt vocati. plurima tā cano/

nica q̃ legalia edita ſint ſtatuta. ⁊ diuer
ſe etiam a diuerſis nr̃is predeceſſoribus
ac maioribus ſup hoc puiſiões emana/
runt. tñ quia excreſcente malicia quorũ
dam zelũ dei nõ habentiũ. noua graua/
mina. exactiões et adinuentiones pra/
uas. et deteſtabiles. cõtra eccleſiã dei. ⁊
eccleſiaſticas pſonas machinãtiũ. ipa ec
cleſia p ſtatuta ⁊ puiſiones hmõi a ſuis
oppreſſionibus. q̃s patiť a diuerſis. nul/
latenus ſubleuať. Nos cõſiderãtes. ꝙ
cõtra diuerſas et innumerabiles tribu
lationes et iniurias. q̃ a nõnullis q̃ no/
men dñi inuacuũ recipe nõ formidãt. et
ſolo noĩe ſe gloriãť chriſtianos. eccle/
ſijs et eccleſiaſticis pſonis frequenť et
maxĩe modernis tpibus inferunť. pau/
ciſſimi mo nulli etiã eccleſie deuotorũ
ſe opponũt licꝫ ex debito oẽs ad hoc eẽ
debeãt obligati. Et maxĩe locoꝝ mode
ratores et iudices ſeculares. q̃ ex impia
li etiã ↄſtitutiõe. ad vlciſcendũ eccleſia/
rum et eccleſie miniſtrorũ iniurias ⁊ ſa
crilegos ſunt aſtricti. Nõ expectato ꝙ
ab eis vltio iniuriarũ expoſcať ꝓpter qð
cõtingit malos in malo plus aiari. ⁊ ec/
cleſiam cũ nõ ſit q̃ ↄſoletur eã ſentire in
rebus. et pſonis multiplex detrimentũ
Volẽtes itaq̃ȝ incurſibꝰ malorũ. ſe eri/
gentiũ ex aduerſo ↄ̃ eccleſiã dei. et eccle
ſiaſticã libertatẽ. cohercione q̃ poſſumꝰ
obuiare. ſaluis et in ſuo robore duratu
ris cõſtitutionibꝰ. et ordinationibꝰ pre
deceſſorũ nr̃orum. p q̃s eccleſijs et eccle
ſiaſticis pſonis in ſuis libertatibꝰ ẽ ꝓ/
ſpectũ. quas nos innouamus. ⁊ approba
mus et precipimus p nr̃az ciuitatẽ et
dioceſim inuiolabiliter obſeruari. Sal/
uis etiã iuribus p̃latorũ et eccleſiarum
et cõſuetudinibꝰ licitis et honeſtis. ele/
ctionibꝰ tã in prelaturis q̃ȝ beneficijs.
correctiõibus et ordinationibꝰ. ac alijs
libertatibꝰ hucuſq̃ȝ in eccleſijs habitis
et ſeruatis. que oĩa et ſingula ꝓ̃pis eccle
ſijs et eccleſiaſticis pſonis. cõfirmamus
et firma ac illibata volumus pmanere.
de cõmuni ↄſilio et aſſenſu capituli nr̃i
et oĩm p̃latorũ. et eccleſiarũ et cleri ciui
tatis et dioceſ Coloñ. et ad illorũ ſoli/
citã inſtantiã. vt pſcriptorũ ꝯhercea
audacia. et poſſint viri eccleſiaſtici tuti
inť iprobos diuinis obſequijs feruen/
tius inſudare.

Cõtra iniectores manuũ in clericos

Statuimus vt ſacrilegi q̃ ſuadẽ
te diabolo. dei timore poſtpoſi/
to. manus inijciũt in clericũ vel
alias pſonas eccleſiaſticas et religioſas
temere violẽtas et ex hoc incidunt in
excõicatiõis ſniaz canonis iã prolati. p
frequẽtẽ denũciationẽ. et cõmunionis
denegationẽ. recõciliationis gratiã q̃/
rere. et de offenſa ſatiſfacere cõpellanť
Cũ de iniectiõe hmõi cõſtiterit p facti
euidentiã. vel publicã famã. vel aliã fi/
dem corã loci ordinario faciendã. p iura
mentũ iniuriã paſſi. ſi fuerit pſona ho/
neſta et fide digna. vel p teſtes in loco
in quo ſacrilegi domiciliũ habuerint. et
in quo ſacrilegiũ cõmittiť Si cõmittẽs
dñs loci fuerit. ceſſeť a diuinis. et ipi ſa/
crilegi p oẽs eccleſias cõuentuales et
prochiales. ac capellas ciuitatis Coloñ
ſi iniuria in ciuitate cõmittitur. et ſingu
lis diebus dominicis et feſtiuis excõ/
municati publice. et noĩatiꝫ ſi coꝝ noĩa
ſciri poterũt alioquin in genere nũcien
tur. Si iniuria extra ciuitatẽ cõmittať
ſĩr denũcientur p oẽs eccleſias con/
uentuales prochiales. ac capellas decã/
natus illius vel etiaz archidiaconatus
in quo hoc cõtingit Ita tñ. ꝙ nihilomi
nus ad denũciationẽ eorundẽ pro ipſo
forefacto vbicũq̃ȝ cõmiſſo. et infra ciui/
tatem et extra vltra ꝓcedať p loci ordi
nariũ put hoc viſum fuerit expedire.
Si vero dicti ſacrilegi hmõi denũcia/
tionem ſuſtinuerint minime ſatiſfacien
tes. ex tunc ſingulis diebus dñicis et